

Gielas reinbeitedistrikt
v/ Ole Johan Eira

Trondheim, 01.06.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/1432

Saksbehandler:
Geir Rune Rauset

Avslag på søknad om skadefelling av jerv i Gielas reinbeitedistrikt - Troms fylke

Miljødirektoratet avslår søknad om uttak av jerv i Gielas reinbeitedistrikt, Troms, rovviltregion 8. Vedtaket er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Vi viser til "Søknad skadefelling jerv" fra Gielas reinbeitedistrikt v/Ole Johan Eira. Det går fram av brevet at distriktet har to jerver med tilhold inne i kalvingsområdet. Det går videre fram at distriktet har mistet mye kalv til jerv, men at dette er vanskelig å dokumentere pga. vanskelige sporforhold og at jerven drar i veg med bytte. Dette kan likevel sees på simlene som går igjen uten kalv. Gielas RBD frykter store kalvetap om jervene ikke blir tatt ut. De har gjetere ute døgnet rundt, men klarer ikke forhindre angrep av jerv. Gielas RBD kan ikke akseptere jerv på kalvingsland og krever skadefelling av jerv.

Vi viser videre til at Ole Johan Eira ved flere tilfeller har vært i kontakt med Miljødirektoratet pr telefon og informert om deres utfordringer med tap av rein til jerv våren 2017 og krevd skadefelling. Direktoratet har muntlig gitt foreløpige avslag på skadefelling, siste gang 3. mai 2017. Gielas RBD har også vært i dialog med Fylkesmannen i Troms om situasjonen, og har mottatt akuttmidler til intensiv gjeting for å forebygge tap (FKT-midler).

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og regional forvaltningsplan.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket.

Direktoratet legger til grunn at denne beslutningen blant annet bygger på kunnskap om jervens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om sliktuttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betingetskadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er

skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet på jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 8 - Troms og Finnmark - er det mål om 10 årlige ynglinger av jerv med delmål om 7 ynglinger i Troms fylke. Direktoratet legger til grunn at det nasjonale bestandsmålet på jerv er fordelt på ulike forvaltningsregioner, og at de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12 er ivarettatt. Dette innebærer at avgrensingen av regioner med eller uten mål om ynglinger av jerv er foretatt ut fra en samlet vurdering, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 legger føringer for forvaltning av jerv i regionen, bl.a. gjennom geografisk differensiering mellom sone for ynglende jerv og beiteprioriterte områder. Vi viser videre til dialog mellom Miljødirektoratet og Rovviltnemnda i region 8 om prioriteringer av områder for uttak av jerv i Troms.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv

Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år.

NINA rapport 1291 gir den siste oppdaterte oversikten over antall verifiserte ynglinger av jerv i hver region, og for hele landet. Årene 2014-2016 er det verifisert henholdsvis 52, 65 og 50 ynglinger av jerv på landsbasis. Direktoratet konstaterer at antall ynglinger er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger av jerv. Av de 50 ynglingene i 2016 ble det gjennomført hiuttak i 7 tilfeller slik at netto tall før beitesesongen 2016 var 43 ynglinger. I tillegg ble det gjort 21 ekstraordinære uttak av enkeltindivider av jerv.

I region 8 er det de tre siste årene (2014 -2016) registrert henholdsvis 17, 12 og 14 ynglinger i region 8. Av de registrerte ynglingene i perioden ble det gjennomført hhv. 4, 4, og 1 hiuttak for å redusere bestanden i kalvingstid og beitesesong. For Troms ble det registrert hhv. 7, 9 og 8 ynglinger av jerv i perioden 2014-2016.

Perioden for den ordinære lisensfelling av jerv i Norge varer fram til 15. februar. Den totale avgangen på jerv i lisensfellingsperioden (siden 10. september 2016) i region 8, Troms og Finnmark, var 23 dyr av en kvote på 42. I Troms ble det felt 9 jerver, og av disse ble en felt i Gielas RBD på

skadefelling. I tillegg har Miljødirektoratet i perioden etter 15. februar 2017 tatt ut 9 jerver på skadefelling i region 8 - 6 i hiuttak og 3 enkeltdyr.

Utover enkelte påkjørsler og predasjon fra annen jerv skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10. Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Skadesituasjon og skadepotensial fra jerv

I Norge har utbetalte erstatninger for tamrein har gått ned de siste tre år etter et historisk toppunkt i reindriftsåret 2012/2013. Andelen rein erstatta som tapt til jerv har vært relativt konstant de siste 10 år. For reindriftsåret 2015/2016 ble det erstatta 4985 rein som tapt til jerv, noe som utgjør 30% av samla rovvilterstatning.

I reindriftsåret 2015/2016 ble det utbetalt erstatning for 556 tamrein (376 kalv) som tapt til jerv i Troms reinbeiteområde, noe som utgjør 18 % av samla utbetalt erstatning i området. Dette er det høyeste tallet erstatta rein siste 10 år, mens andelen jerv av totalt erstatta ligger rundt gjennomsnittet for perioden.

For Gielas reinbeitedistrikt ble det utbetalt erstatning for 92 tamrein tapt til jerv i reindriftsåret 2015/2016, noe som var høyere enn tidligere år. Erstatta tap til jerv utgjorde 28% av samla erstatning til freda rovvilt, noe som er rundt normalen. Det ble dokumentert 2 rein tapt til jerv i driftsåret 2015/2016, og siste ti år er det dokumentert til sammen 13 rein tapt til jerv i distriktet. De siste 10 driftsår har ca. 2% av erstattet tap til jerv vært dokumentert (kategoriene *dokumentert* og *antatt sikker*). Siden starten av driftsåret 2016/2017 har det ikke blitt dokumentert rein drept av jerv i Gielas RBD.

Miljødirektoratets vurderinger

Miljødirektoratet så lang i år lagt inn en betydelig innsats i uttak av jerv i region 8, Troms og Finnmark, og i landet for øvrig. Vi har i to perioder i regi av SNO forsøkt ta ut jerv i Troms uten at det ble felt jerv (vedtak finnes i Miljøvedtakregisteret: www.miljovedtak.no). Totalt i landet har direktoratet v/SNO tatt ut 53 jerver på skadefelling i 2017. Innsatsen har primært vært rettet seg mot områder prioritert for uttak etter anbefalinger fra rovviltneemnd, fylkesmann og ut fra direktoratets vurderinger. Disse vurderingene har vært gjort med bakgrunn i tidligere års skadesituasjoner og vurderinger om framtidig skadepotensiale på tamrein og sau, samt bestandssituasjon for jerv. I tillegg har akutte skadesituasjoner blitt fulgt opp.

Deler av Gielas RBD har vært inkludert i området prioritert for uttak av jerv i 2017. Disse områdene er utenfor prioritert jerveområde og er kalvingsområde for rein. Det er ikke dokumentert tap av rein til jerv i distriktet siden starten på driftsåret 2016/2017, men samtidig er dokumentasjonsgraden for erstattet tap til jerv lav i området. Direktoratet er kjent med observasjoner av jerv i Gielas og nabodistrikt gjennom våren 2017. Gielas RBD har vært i dialog med

både Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Troms om situasjonen, og fylkesmannen har gitt tilsagn om akuttmidler til intensiv gjeting for å forebygge tap (FKT-midler).

Miljødirektoratet har siden 1. mai signalert at vi konsentrerer den pågående feltinnsatsen til SNO mot registrering av jerveynglinger og uttak av hi. Dette vurderes å være den mest effektive virkemiddelet for å redusere tap til jerv og videre oppnå nasjonale og regionale bestandsmål fastsatt av Stortinget. Disse uttakene kan dessuten oftest utføres under kontrollerte former fra bakken. Uttak av jerv med helikopter under kalvingsperioden innebærer ofte betydelige utfordringer, først og fremst i form av motorisert forstyrrelse i en sårbar periode for rein men også ofte for praktisk sporing av jerv. Dette vil si at innsatsen på uttak av enkeltdyr begrenses i hele landet, så lenge tilgjengelig informasjon ikke tilsier noe annet.

På bakgrunn av vurderingene over og med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om uttak av jerv i Gielas reinbeitedistrikt.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hansen
fung. seksjonsleder

Geir Rune Rauset
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø